

SLOBODAN TIŠMA

BLUES DIARY

(Szelíd vallásos elmélkedések)

88. május 7.

Van Gogh az Nietzsche az Szenvedés az Öröm
A metaforák egymásba alakulnak
Az Öröm átömlése, terjedése vagy a Félelem (Eltérés) terjedése
Újra megkörnyékezett a művészet
Fogalmam sincs mivel is kezdhethném

88. május 29.

Szeretem a kék és a fekete szín kombinációját
Van benne valami elvont érzelem
Mondtam ezt J.-nek
Esní kezdett az eső
J. letört néhány olajfaágat
És a zsebembe tette őket
Ez még a sétánk legelején volt
Amikor kimentünk a Danubiushoz
Könnyű esőben eljöttünk az iskoláig
És itt meghúzódtunk a bejáratban
Eszembe jutott hogy húszegynéhány éve
„Helénával” álltam itt
Körülöttünk minden zöldellett
És az eső mind erősebben esett
Minden csupa zöld körülöttünk
Csak egy szín

Lehetséges-e őszintének lenni, abszolút

88. május 30.

Ma a Kiserdőben voltam, egyedül
Megint minden csupa Zöld
Fönt, lent, mindenütt
Teljesen körbekerítve, mint a Virbius
Zöld a délutáni napfényvel átítatva
És a víz a közelben
Szintén, csillog a fényben, alul ott villog
A kérdés, őszinte tudok-e lenni
Lehet, hogy teljesen értelmetlen
A valódi kérdés az: Félre tudom-e tenni érzelmeimet

88. május 31.

Ma az ebéd előtt, a teraszon
Ma, N., B. és én
Nézegettük a régi fényképeket
Az egyikén apa
Kissé telt, kopaszodó, ferde szemek
Agresszivitás
Szemmel láthatóan jól ment neki abban az időben
Félelmet éreztem
A régi félelmet az apámtól

Szinte semmi kapcsolat a két ember között
Aki néhány éve halt meg
És e között itt a képen
„Estére az apám megöregedett” – épp így
De valóban Ő volt-e?
Mármint ez a képen
Ez itt mégis csupán Valaki

Amíg vacsoráztam Vivaldit hallgattam
A rádión
Eszembe jutottak az Odüsszeia 2001 utolsó jelenetei
Az öregember miközben vacsorázik
Minden mozdulatát hallani, minden neszt
A kés-villa csörömpölését
A kihangosításban amely maga a világűr csöndje
A magány vacsorája az ismeretlen bolygón

A „Bolyongó bolygón”
Az öregembernek van egy ügyetlen mozdulata
Fellöki a poharat
Ami leesik a padlóra és szétrobban (Ősrobbanás)
Millió kristályra

Az Ariciai kert témája
Mint időfecsérlés
De hát állandóan azzal kezdeni az írást
Hogy „ülök a konyhaasztalnál”
Vagy „állok este a kertben”
Ha írsz mindig a „fő dologra”
kell törnöd mire másra
De mi ez a fő dolog
Létezik-e még egyáltalán
„Hippolitosz”

Őrültként a sivatagban kóborolsz
A pusztaságban már félig vakon
Egy lugasból tekintesz előre és hátra
De különösen oldalt
Már nem tudod honnan is jöttél
Pláne hogy hova tartasz
Ebben az éjszakában ebben a reggelben
ami az este

A mezőn a szobor ledöntve, széttörték,
Az ég felé fordítva hever, nyitott szemmel
Vakon de hazugság nélkül
Befelé néz, önmagába
Pokolbéli vadállat szagolgatja az alkonyatban
De már nem ismer rá

Összetörve, fiatalon
Kéz nélkül, egyedül feküdt, megölve
A csillagok a börtönében
Haladtak az igazságuk szerint
Az éjszaka bolygói
Akik ismerik a visszatérés útját
Szél nélkül, szelek nélkül
Isten veletek

Valami más vidékről
Jönnek most a hangok
Emlékszem erre a hangra a pusztából
Az elhagyatott, kiégett mezőkről
Ahogy kering énekelve
Apró örvényeket csinálva, otthagya őket
Aztán, egy ligetben rejtőzve
A csönd kétségbe taszította, a mélybe
És mindent megbízhatóan a maga körében tartott

A tűz mellett ült
Nyugodt, esős vidéken
Amikor kitisztult az ég estefelé
Ösvény kanyargott felmosva fehéren
A vízözön előtti hegyekbe

Összetört tükör. A tó (beszéde)
Hajófenék

Ezek egy vers töredékei amit
Majdnem húsz éve írtam
Hippolütosz valójában fordított Ödipusz
Mostohája illetve anyja udvarlását visszautasítva
Apja Tézeusz kiátkozza és halállal
Bünteti
Art(e)misz kegyeletből
mivel az ő papja volt
Összetört testet betakarja
Áttetsző sötétkék palástjába, csillagokkal beszórva
És átviszi az ariciai kertbe
Ahol Hippolütosz tovább él
Halál utáni létben
(Lilás, skizoid, rossz művészet)

89. szept. 10.

Semmire se vagyok képes. Hiányzik
Belőlem a könnyedség, túl súlyos vagyok
Ha így élnék valahol, minden másképp lenne
Hozzám jönnének a múzsák. Könnyűnek kell lenned
Hogy táncolni tudj

Ha nem is hegyeken át
Legalább a síkon. De hát itt
Semmi se lesz ebből

A Philips rádió varázslatos
zöld fénye az éjszakában
Citera hangjai
A gyerekágy közvetlen közelében

89. szept. 17.

Csak az alázatosság érdekel
Már régóta ez jár az eszemben

Egyszerűen félre akarok állni
Más emberek útjából

89. szept. 20.

Ma, a konyhában állva, egy pillanatban
Mintegy megláttam az univerzum keresztmetszetét
Különféle létezők, teremtmények különböző helyzetekben
Mindez akárha áttetsző aszpikban foglyul ejtve
Megállítva
Titkos értelem. Cél. Minden összeáll
Mindenre mindennek szüksége van. De ha nincs
Igazság, ha nincs valóság
De hát ezek a lények rettenetesen szenvednek
Összeszorulva, rabul ejtve. Szabad
Tér nélkül, távolság nélkül, mindenféle lehetőség nélkül
Miért létezik mindez
Mindez mögött van valami. Ez csak egy
Pillanat, látvány amely valamit eltakar
Ennek a világnak a jelentősége, értelme nem abban áll
Hogy lenne valami célja. Valójában ez
Valamit eltakar

90. febr. 18.

Néger vagyok. Hivatalos ember,
csengővel a nyakamban
Macskapestisben szenvedek. A lábaim
(A hátsók) le vannak véve. Elestem az utcán
Egy lefolyó előtt. Itt van még egy néger,
Segíteni fog-e, hogy fölálljak
Az égen ott vannak a csillagok. Az éjszaka puha és
Áttetsző

90. febr. 25.

Nem tudok írni. Nincs bennem bátorság,
Hogy bármit is befektessek ebbe. Másképp
Nem lehet. Miért? De hát nem lehet
Bűntudat nélkül írni, gonosztett lenne
Az írás, bűn, ami végül megkapja
Büntetését? Miért kell mindenért
Megfizetni, semmi sincs ingyen?
Valójában ez is csak látszat
Még senki sem felelt azért
Amit ténylegesen elkövetett

90. febr. 27.

De a buddhizmus szerint: Nem,
Habár nincs Isten, azért semmi sem megengedett,
Pontosabban,
Habár nincs Isten, semmi sem ajánlott.
Irischer Frühling

90. márc. 22.

De az értékelés egy olyan játék, amiben mindenki részt vesz, akarva-akaratlan. Én is elfoglalom egy helyet – ezen a létrán, vagy egy pontot a változásban. Ami a legszörnyűbb, Ez a hely nem legalul van, hogy hiúságomat kielégíthetné, ha már nem lehetek a csúcson, a helyem valahol közép alatt van, tehát a legrosszabb variáció – a középszerűség. Mit kezdhetek ezzel a ténnyel, ha tettem volna. Olyan dolgokat, amiről valakik tudnak. És akiknek van erről, illetve rólam valami véleményük. A középszerűség nem létezés, vagy a középszerűség az Egyetlen valóság. Csúcs és fenék nem létezik. De van egy Irányultság, tendencia. Én stabil vagyok, Beleestem a középszerűségbe, az átlagosságba, És innen nem mozdulok. Apró kilengések, jelentéktelenek.

Ladányi István fordítása

Slobodan Tišma, 1946-ban született Stara Pazovában (Vajdaság). Az újvidéki egyetem bölcsészkarán és a belgrádi filológia egyetemen végezte el tanulmányait. 1969-ben az *Index*, 1971-ben a *Polja* nevű folyóiratok szerkesztője. 1970-ben az újvidéki *Ifjúsági Tribün* irodalmi műsorának szerkesztője. A KÓD és az (E – KÓD csoportok tagjaként konceptuális képzőművészettel, költészettel és performansszal foglalkozott. A hetvenes évek végén és a nyolcvanas évek elején a posztpunk Luna és a pop-rock Lastrada zenekarok énekese és szövegírója. Jelenleg Újvidéken él, költeményeket és prózát ír. Kötetei: *Marinizmi* (1995), *Vrt kao to* (1997), *Blues diary* (2001). Magyarul: *Könyv gyertyatartó tető*, ford.: Kiss Jovák Ferenc, *Új Symposion* 1974/108, *Naplójegyzetek*, ford.: Veszteg Ferenc, *Üzenet* 1998/5-6. A fenti fordítások a szerző legutóbbi könyvéből származnak.